

الهه بهمنی

کنفرانس بین‌المللی حفظ و نگهداری مواد کتابخانه‌ای در سال ۱۹۸۶*

بیش از ۱۲ تن از سرپرستان و مدیران کتابخانه‌های ملی و کارشناسان حفظ و نگهداری مواد کتابخانه‌ای از سراسر جهان در کنفرانسی که از ۱-۷ آوریل سال ۱۹۸۶ در کتابخانه ملی اطریش در وین برگزار شد شرکت کردند.

این گردهمایی تحت سرپرستی کنفرانس مدیران کتابخانه‌های ملی «CNLD»^۱ و بسا همکاری فدراسیون بین‌المللی انجمن کتابداران «IFLA»^۲ و سازمان آموزشی علمی و فرهنگی سازمان ملل UNESCO^۳ تشکیل گردید. شورای منابع کتابخانه‌ها در واشنگتن نیز عهده‌دار حمایت مالی آن بود.

کنفرانس مذکور از سال ۱۹۸۴ متعاقب پیشنهاد کتابخانه ملی اطریش بعنوان سیزبان به منظور برنامه‌ریزی در جهت این کنفرانس، توجه مدیران (سرپرستان) کتابخانه‌ها را به دو امر معطوف گردانید. این کنفرانس با هدف اول ایجاد آگاهی فزاینده و دوم بذل توجه به فعالیتهای حفظ و نگهداری در سطحی جهانی شروع به کار کرد. یک کمیته بین‌المللی هدایت کننده^۴ به سرپرستی ویلیام ج. ولش^۵ معاون کتابخانه کنگره آمریکا و سرپرست «CDNL» ایجاد شد. مسئولیت امور محلی نیز به عهده خانم ماگدا استریل^۶ که مدیرکل کتابخانه ملی اطریش بود. محول گردید.

* - International conference on preservation of library of Material. by .

A. Wysocki. IFLA Journal. 12 (1986) 4 p. 311 - 314.

1 - Conference of Directors of National Libraries (CDNL)

2 - International Federation of Library Associations (IFLA)

3 - United Nations Educational Scientific and culture organization-
(UNESCO)

4 - International steering Committee

5 - William J. Welsh

در بین مسائل ضروری مورد بحث شرکت کنندگان در کنفرانس، مسئله از بین رفتن و تجزیه مواد چاپی و اسیدی و نوع خمیر کاغذی («Pulp pers») که کتابخانه ها را با مشکل نابودی و از بین رفتن مجموعه چاپی موجود از نیمه ۱۸۰۰ به بعد مواجه کرده است، مورد بررسی قرار گرفت.

مسائلی که در کنفرانس مورد بحث قرار گرفتند، عبارت بودند از بررسی مذاکرات انجام شده در مورد حفظ و حراست که توسط میراث جهانی کتابها و سایر مواد کتابخانه ای تهیه شده بود. تشریح ماهیت و حوزه اخیر فعالیتهای کتابخانه در سراسر جهان در حال حاضر، اطلاعات علمی حفظ و نگهداری در زمینه های مختلف بررسی و عرضه علوم و فناوری که در آینده برای حفظ و نگهداری مواد کتابخانه ای مورد استفاده قرار خواهد گرفت و معرفی یک برنامه نوین برای حفظ و حراست مواد کتابخانه ای توسط IFLA طرح و برنامه ریزی شده و مسئله، ایجاد هماهنگی و همکاریهای ملی و منطقه ای در زمینه حفظ و نگهداری مواد کتابخانه ای.

هانیس فیشر^۱ وزیر علوم و تحقیقات اطریش در «پرانکسال^۲» کتابخانه ملی به شرکت کنندگان خوش آمدگفت کنفرانس کار خود را در جلسات همگانی و جلسات متشکل از اعضاء موافق (Concurrent sessions) به انجام رساند.

کار اصلی جلسات همگانی در مورد سه مسئله زیر بود:

سیاست حفظ و نگهداری در سطح جهانی، همکاری در زمینه حفظ و نگهداری، ظهور تکنولوژی ها در حفظ و نگهداری مواد کتابخانه ای.

جلسات هم زمان، موضوعات خاص تری را چون کنترل محیط کتابخانه، ذخیره سازی و نگهداری مواد کتابخانه ای روشهای حفظ و نگهداری مواد کتابخانه ای و منابع مالی کتابخانه را مورد بررسی و تبادل نظر قرار داد. چهل و یک سخنران از ۲۲ کشور جهان که از شخصیتهای تأیید شده و شناخته شده بین المللی در زمینه حفظ و نگهداری مواد کتابخانه ای بودند، گزارشهای خود را به اولین کنفرانس بین المللی حفظ و نگهداری مواد کتابخانه ای عرضه کردند.

اولین جلسه عمومی کنفرانس در مورد سیاست حفظ و نگهداری در سطح جهانی، توسط ویلیام ولش^۳ معاون کنگره سرپرستی شد. در این جلسه سیاست جهانی حفظ و نگهداری مواد کتابخانه ای و آمادگی در مقابل حوادث طبیعی و حفظ منابع و شکل ظاهری اولیه کتابها و سایر مواد کتابخانه و همچنین مسئله استانداردها و کنترل مواد کتابشناسی مورد بررسی قرار گرفت. دومین جلسه عمومی به ریاست ماگداستریل سرپرست کتابخانه ملی اطریش کار خود را آغاز کرد. در این جلسه همکاریهای حفظ و نگهداری در سطوح کشوری، ملی، منطقه ای

1 - Heinz fisher

2 - Prunksaal

3 - William welsh

و بین‌المللی تأکید بر نیاز برای همکاری‌های بالقوه در حوزهٔ حفظ و نگهداری مورد بررسی قرار گرفت. و طرح ایجاد یک سازمان جامع برای برنامه‌ریزی در مورد مسائل مربوط به حفظ و حراست ملی عنوان شده در جریان این نشست عمومی برنامه اصلی IFLA در رابطه با حفظ و حراست مواد کتابخانه‌ای^۱ بطور رسمی مطرح شد و چندین توصیه و پیشنهاد در زمینهٔ فعالیت‌های ملی و بین‌المللی (در انتهای این مقاله) توسط شرکت‌کنندگان در کنفرانس مورد بحث و ارزیابی قرار گرفت.

آخرین جلسهٔ همگانی به ریاست پیتر اسپارکز^۲ از کتابخانه کنگره تشکیل شد بحث این جلسه ضرورت نقش تکنولوژی‌ها (صنعت) در حفظ و حراست مواد کتابخانه‌ای متمرکز شد و اهمیت تکنولوژی در جهت حل مشکلات حفظ و نگهداری کتابخانه مورد بحث قرار گرفت. مباحثی از قبیل صاف کردن جنس کاغذ، اسید زدایی کردن از کاغذ، و تکنولوژی (Opticaldisk) در این کنفرانس یک عرضهٔ سیستماتیکی از آنچه که بعنوان تهدیدات واقعی به طول عمر مواد کتابخانه در رابطه با عوامل شیمیایی، آتسنفری، انسانی و غیره در راه‌حلهایی جهت مقابله با این مسائل عرضه گردید. همچنین توصیه شد که برای رویارویی با این مشکلات برنامه‌ای جامع و عملی تنظیم شود که انجام این برنامه نیز مستلزم ایجاد توسعه همکاری و هماهنگی با تولیدکنندگان مواد کتابخانه‌ای برای عرضهٔ موادی باثبات‌تر و همچنین تشویق به انجام مطالعات و بررسی‌های گسترده‌تر برای دستیابی به روش‌های مؤثرتر در زمینه حفظ و نگهداری مواد کتابخانه‌ای و تهیه یک برنامه آزمایشی در خصوص مسائل چون اسیدزدایی کاغذها، ذخیره‌سازی (Opticaldisk) که موضوع مورد بحث متخصصان ملی بوده و آشنا کردن مسئولان و عامه مردم به اهمیت و اختصاص دادن منابعی در جهت معیارهای حفظ و حراست در سطحی گسترده‌سی باشد کنفرانس با سخنرانی خلاصه شده راترفورد - راجرز^۳، کتابدار بازنشسته دانشگاه یل به پایان رسید. وی نتیجهٔ کار مباحثات را تحت سه موضوع کلی زیر تقسیم کرد:

* اهمیت و بزرگی مسئله با توجه به این نکته که ۲۰٪ کل مجموعه کتابخانه‌ها در خطر انهدام و نابودی هستند و بطوریکه پیش‌بینی شده تنها در محدوده آمریکا سرمت و تعمیر این نوع کتابها حدود ۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰ دلار هزینه در بر دارد.

* پیشنهادات و توصیه‌هایی در مورد طریقه استفاده، ذخیره و نگهداری، و مواد قابل تغییر و محافظ که نیز تحت چهار عنوان فرعی زیر تقسیم‌بندی شد. جمع‌آوری و ذخیره‌سازی صحیح مواد کاغذی، سرمت و اسیدزدایی کردن نسخه‌های اصلی، تغییرات کتابها در مقابل حوادث و اتفاقات ناگوار.

1 - IFLA Core Programme on Conservation and Perservation

2 - Peter sparks

3 - Rutherford Rogers

* تنظیم یک برنامه سازمان یافته برای حفظ و حراست مواد کتابخانه‌ای در سطح ملی و بین‌المللی با تأکید بر اهمیت برنامه مرکزی IFLA برای حفظ و حراست^۱ که در کنفرانس عرضه شد و نیز تعیین نیاز برای همکاری‌های بیشتر در سطح بین‌المللی.

در کنفرانس بین‌المللی حفظ و نگهداری مواد کتابخانه‌ای که از ۱-۷ آوریل ۱۹۸۶ در وین برگزار شد، با توجه به نکات زیر پیشنهادات و توصیه‌هایی در حدود حفظ و نگهداری مواد کتابخانه‌ای عرضه شد. شناخت و آگاهی از وسعت و عظمت یک نیاز فوری برای حفظ و حراست مواد کتابخانه‌ای با ابراز نظرهای نمایندگان کتابخانه‌های ملی دنیا و سایر گروه‌های شرکت‌کننده در خصوص لزوم همکاری‌های ملی و بین‌المللی برای اخذ نتیجه بهتر، اطمینان از پشتیبانی و حمایت متفق‌القول تمام اعضای شرکت‌کننده در گردهم‌آیی فرهنگی در بوداپست^۲ و همچنین نقد و بررسی برنامه مرکزی IFLA برای حفظ و حراست مواد کتابخانه‌ای و نتایج موفقیت آمیز طرح IFLA در کنترل کتابشناسی جهانی.

توصیه‌ها و پیشنهادات.

۱. تأیید و تصویب فعالیتهای انجام شده توسط IFLA برای سازمان دهی مرکز بین‌المللی برنامه‌ریزی حفظ و حراست مواد کتابخانه‌ای.
۲. استقبال از سیاست کتابداران کتابخانه کنگره (آمریکا)، کتابخانه ملی (فرانسه) و کتابخانه ملی (جمهوری دموکراتیک آلمان) در تاسیس یک مرکز بین‌المللی و دو مرکز منطقه‌ای برای حفظ و حراست در چهار چوب برنامه مرکزی IFAL.
۳. پیشنهاد می‌نماید که IFLA بعنوان وسیله‌ای باشد برای تحرك بیشتر در رابطه با تعیین سال IFLA به نام حفظ و نگهداری و حراست مواد کتابخانه‌ای.
۴. پیشنهاد می‌نماید توصیه‌هایی در مورد وظیفه کمیته بین‌المللی کتابخانه‌ها برای جلب توجه عامه مردم، کشورهای مختلف به اهمیت و ضرورت اقدام سریع برای حفظ و مرست مواد کتابخانه‌ای که قسمت اصلی میراث فکری و فرهنگی هر ملتی را تشکیل می‌دهند و تأکید بر نتایج غیر قابل جبران در کوتاهی و قصور در امر حفظ و حراست مواد کتابخانه‌ای برای نسل آینده.
۵. پیشنهاد می‌نماید که IFAL اعضای این کنفرانس را در مورد زیر تشویق نماید ضرورت ایجاد سیاست گذاری ملی به برقراری اصول رهبری برای شکل و اقدام برنامه‌های ملی در رابطه با حفظ و نگهداری و حراست مواد کتابخانه‌ای.
۶. دعوت از اعضای IFLA برای به عهده گرفتن نقشی فعال در تأسیس و ایجاد

1 - IFLA Core Programme on Conservation and Preservation

2 - Cultural Forum in Budapest

مؤسسات و انستیتوی آموزشی در سطح جهانی.

۷. پیشنهاداتی در مورد شرکت و همکاری IFLA برای هماهنگ کردن فعالیتهای بین المللی در این حوزه به کمک فراهم آوردن امکانات و تسهیلاتی به وسیله انتشار راهنماها و نشریات مورد استفاده در این زمینه، ایجاد دوره های تربیت متخصص، پروژه های آموزشی و سایر فعالیتهایی که هدف آن ایجاد امکانات بیشتر برای حفظ و نگهداری مواد کتابخانه ای است.

۸. تأکید به سازمانهای بین المللی و بین الدولی مانند یونسکو و غیره مبنی بر:

الف. توجه و دقت بیشتر در خصوص تعیین استانداردها و معیارهایی برای حفظ و بقای طولانی تر مواد کتابخانه ای و آگاه ساختن تولید کنندگان کاغذ، صاحبان چاپخانه ها، ناشران، و همچنین کتابداران و متخصصان آرشیو و پرسنل اطلاعاتی دیگر از چگونگی پیشرفتهای - انجام شده در این زمینه .

ب. تأمین بودجه مالی برای انجام فعالیتهای علمی و تحقیقی در زمینه حفظ و نگهداری

مواد کتابخانه ای.

۹. توصیه هایی مبنی بر ادامه فعالیتهای IFAL در یاری دادن و مشاورت با سایر

سازمانهای غیردولتی در امر ایجاد یک برنامه بین المللی مؤثر برای حفظ و حراست مواد کتابخانه ای

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی